DEVOLD®
VLNĚNÉ FUNKČNÍ TERMOPRÁDLO
OBLÉKÁ NORY OD ROKU 1853
"Tak jako DEVOLD to nikdo neumí!"
s DEVOLDem Vás nic nezastaví
Naši nejvýznamnější partneři:
HORSKÁ SLUŽBA ČR
ČESKÝ HOROLEZECKÝ SVAZ
HORSKÁ ZÁCHRANNÁ SLUŽBA SR
DALE OF NORWAY
Bergans
North Trappers, Litoměřice, +420 416 738 846 www.norskamoda.cz

OUTDOOROVÝ ČASOPIS S UNIKÁTNÍ DISTRIBUCÍ – ROZDÁVÁN ZDARMA VE 430 OUTDOOROVÝCH CENTRECH
KOMPLETNÍHO DOBRODRUHA NAJDETE ROVNĚŽ NA WEBOVÝCH STRÁNKÁCH WWW.CASOPISDOBRODRUH.CZ

2 2008 Ročník XII.

DOBRODRUH

ZDARMA

MĚSÍČNÍK PRO AKTIVITY V PŘÍRODĚ

Jiří Havel: NA KAJAKU V ALBÁNII

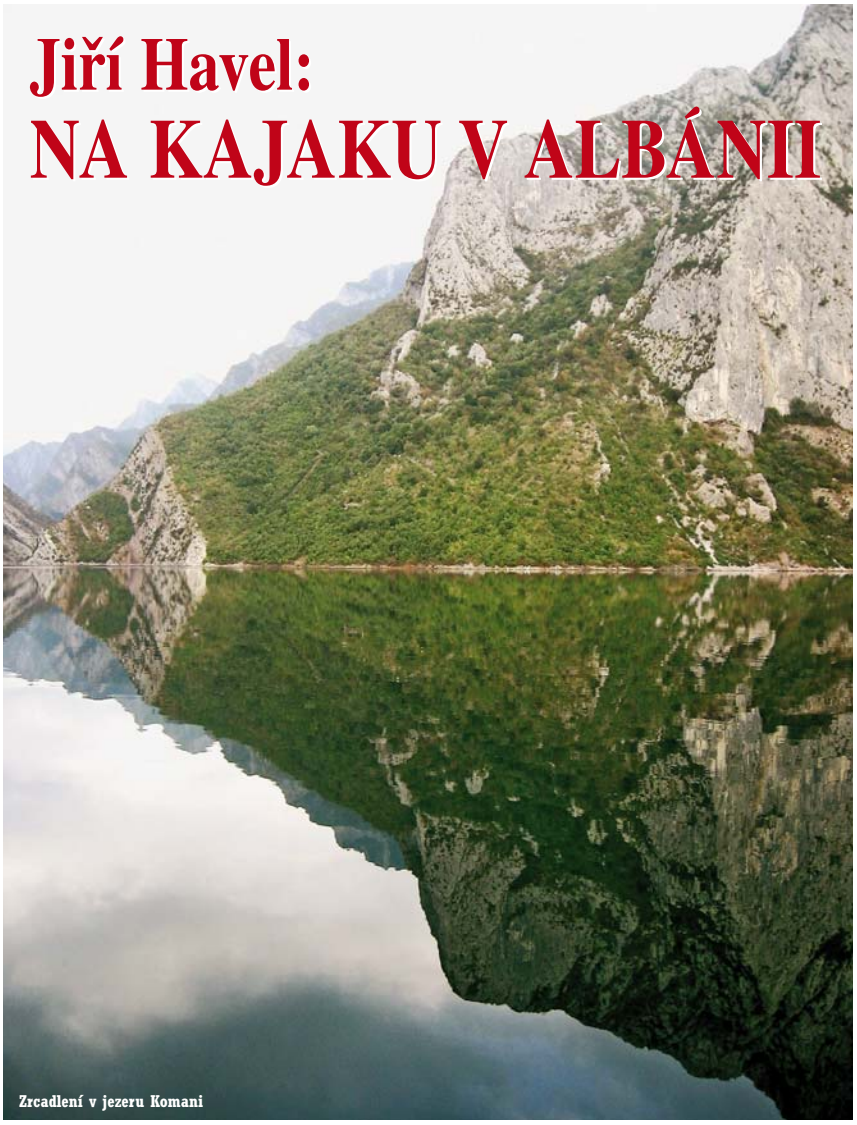

Zrcadlení v jezeru Komani

Hledat o dovolené exotiku v Albánii není špatnou volbou. Zvlášť na podzim, kdy stáda koz a ovcí sestupují do dolin a slunce, hmyz ani bodláčí už tolik nepíchá jako v létě. Z mořského pobřeží se vytratí nepříliš početní zahraniční návštěvníci i domorodci a zůstane po nich jen nepředstavitelné množství pytlíků, petek, obalů a sáčků, protože odpadky zůstávají v Albánii tam, kam odpadnou.
Jinak ovšem skoro třítisícové kopce, divoké kaňony, modré moře a pozůstatky dávných věků nabídnou historicky mladšímu středoevropskému suchozemci z rovin a pahorků zážitky nevšední, které si se zatajeným dechem horlivě uloží do paměti elektronických médií, anebo jen tak, do své vlastní paměti. Už mapa napoví, že pohyb v albánské krajině nebude jednotvárnou procházkou, ale naopak plný překvapení a možná i trapného ponížení rádoby zkušených matadorů.

Seakayaking na albánské Rivióře

Ale abychom nepředbíhali a hlavně nebloumali jen v kamení Dinárských hor a ve slaných vlnách Jónského moře, připomeňme si, že kolem nás bychom napočítali na tři miliony domorodců. Ještě podstatně víc jich bydlí v zahraničí. Tento fakt je možná vysvětlením, proč v nejchudší zemi Evropy, která navíc nemá žádné zahraniční dluhy, vyrůstají před očima luxusní hotely, penziony, benzinové pumpy, hospody a obchůdky. Možná je to i proto, že Američané vybudovali vojenskou základnu Camp Bondsteel v Kosovu a jaderný reaktor v přístavu Vlorë. Pomáhají tak pouze jediné muslimské zemi na světě, při vědomí, že Albánie není ve skutečnosti vůbec muslimská. Zajímavostí je také, že v roce 1968 vystoupila na protest proti vstupu vojsk Varšavské smlouvy do Československa a nabídla nám vojenskou pomoc. Těch podivností je celá řada, ale my jsme si sem přece přivezli kajaky!

VODY TEKOUCÍ I STOJATÉ

Řeky nemají na podzim dost vody, ale přesto Valbonës na severu, Bílý Drin na východě a Vjosë na jihu slibují nádhernou plavbu převážně v kaňonech. Pokud ovšem nestihnete jarní termín, je správnou volbou seakayaking. Túry opuštěným pobřežím albánské Riviéry z Vlorë přes Himarë do Sarandë najdou v Evropě obdobu jen stěží. Přesvědčili jsme se, že ještě umíme eskymovat a navzájem se utvrdili, že si skutečně hrajeme s příbojem a ne naopak. Pak vedla naše cesta k severu, kde se pod Albánskými Alpami prodírá řeka Drin v závratně hlubokém kaňonu, proti kterému jsou kaňony Salzy, Verdonu a Tary jen mělkým vhloubením.

KAŇON DRINU

Dlužno ovšem dodat, že v 70. letech minulého století postavili Albánci Drinu do cesty tři obří přehrady a dnes si lze jen těžko představit, jak vypadala řeka dřív, než „Světlo Strany", jak se přehradní soustava hrdě nazývá, natlačila divoký tok do čínských a francouzských turbín. Průvodce Gillana Gloyera láká k plavbě prohlášením, že kaňon patří ke světovým raritám jako třeba Trollfjorden v Norsku nebo Montt-Natales v Chile. Celková délka přehradních jezer je okolo 80 km. K přeplutí jsme si vybrali jezero prostřední z Komani do Fierzë ani ne proto, že je nejkrásnější a nejdivočejší, ale hlavně proto, že se tam dají kajaky vůbec dopravit, spustit na vodu a pak plavbu ukončit. Jinde to už dost dobře možné není.

Smí se ale kaňonem vůbec plout? Ani přátelé z Tirany nám nedokázali na kardinální otázku odpovědět, kromě informace, že je třeba povolení s předstihem vyřídit. Kde a s jakým předstihem nevěděl nikdo, protože s plavbou na malých loďkách se tady zatím nepočítá.

➥ *Pokračování na str. 2 a 3*

Haro Bikes HI-TECH PERFORMANCE
Kultovní americká horská, freestylová, bmx a trekkingová kola.
KATMAR BIKE CENTER
Bubenské nábřeží 8, 170 00 Praha 7
170 00 Praha 7
(Metro C - Vltavská - 100 m směr tržnice)
Otevřeno: Po-Pá:10-18,
Čt:10-20, So:9-12
Tel./fax: 233 322 587
Nonstop info: 603-725893
katmar@katmar.cz
www.katmar.cz
Haro Bikes HI-TECH PERFORMANCE

NA KAJAKU V ALBÁNII

Kaňon Drinu

➥ *Pokračování ze str. 1*

Podobné situace se řeší celkem spolehlivě nezájmem o názor místních úřadů. Úřady se pak na oplátku nezajímaly o nás. Horší bylo, že jsme nedostali odpovědi ani na řadu otázek docela praktického charakteru, jako změnách větru, kolísání hladiny v důsledku provozu elektráren a případného padání kamení zvlášť při zemětřesení, které postihuje Balkán tak pětkrát do roka. Navíc se Drin silně klikatí a přibírá z obou stran řadu přítoků, dnes již zatopených. Boční zátoky bývají často mohutnější než sám hlavní kaňon a působí nečekaně významné orientační problémy. Kdo by si to myslel? Falešné zátoky se dají samozřejmě prozkoumat a odhalit, ale tím se původní 46 km dlouhá trasa značně prodlouží. Přes zjevné pokusy o předejití krizových situací nám kaňon krizovou situaci stejně připravil. Horolezci a vodáci si vymysleli klasickou šestistupňovou stupnici obtížnosti, dnes už mnohokrát upravenou, rozšířenou a zpřesněnou. Pravdu má ale nakonec vždycky klasik se svými třemi stupni obtížnosti. Také my jsme s nimi vystačili.

JDE TO

Za slunečného rána se čtyři kajaky sklouzly z oblázkového břehu na klidnou hladinu nad hrází přehrady v Komani a za bezvětří nabraly východní směr. Jen čtyři šípové vlny se rozbíhají od přídí k pobřežním skalám a bílé brázdy za kýlem se rychle smazávají v tyrkysové vodě. Dávno je zapomenuto úpění motorů starých mercedesů, které vládnou úzkým, rozmláceným a sotva průjezdným horským silničkám, nic nepřipomíná nesrozumitelné výkřiky pivařů u skhoděrské hospůdky a definitivně utichlo klapání ropných věží Beratu.

Sem tam přelétne nad hlavami racek nebo volavka popelavá, sem tam přeskočí přes příď hejno létajících ryb. Docela to jede a do setmění budeme určitě na druhém konci ve Fierzě. Občas si plavbu zpestřujeme malým zablouděním, ale nějaká půlhodinka navíc nás přece nerozhází. Jezero se zužuje a skály další cestu zdánlivě uzavírají. Miniplážička s naplaveným dřevem nabízí příjemné přistání. Netušili jsme, že poslední. Lehká konzumace a zachování koloběhu vody v přírodě nezabere víc než půlhodinu. Je úžasné, jak rychle se dokáže slunko schovat za mraky a jak rychle se dokáže ochladit. Bohužel se neschovalo zcela a ani se moc neochladilo, takže změna nebyla dost přesvědčivá. Navíc jsme jeli dolů na jih prodloužit si léto, a tak pádlujeme dál v tričku.

Protivítr zesiluje a o hladinu pleskají první varovné kapky. Vlny se ženou proti přídi zvýšenou rychlostí, aby v nás vzbudily klamný dojem o našem solidním dopředném pohybu. Stačí pohled na břeh, abychom si ověřili, že zůstává pozadu jen neochotně. Kdesi vysoko ve skalách má odvážná rodina chaloupku z přírodních materiálů a u kamenného hnízda mizerný plůtek, aby snad ovce a děti nespadly dolů. Albánie je zemí orlů. Podivné skalní útvary, místy porostlé chudou vegetací se za zatáčkou, kam vítr nemůže,zrcadlí v průhledných vodách, které opakovaně nastolují otázku, jak to tady vypadalo dřív. Působivé zrcadlení může po delší době způsobit ztrátu prostorové orientace a dokonce zvrhnutí i na docela klidné hladině. Tento jev popisuje Nansen v krajinách půlnočního slunce, kde ovšem při teplotě vody kolem nuly může být pro kajakáře osudným. Obrazy skal, jejichž vrcholků z loďky nedohlédneme, jsou chvílemi rozbity větrem a kapkami, takže zrcadlení nás zjevně neohrozí. Horší je to s tělesnou teplotou. Vytáhnout z kajaků nepromokavé bundy už teď nejde.

JDE TO BLBĚ

Protivítr zesílil a zesílil i příval dešťových kapek, který místy přecházel v jednolitý proud. Kamarádi na kratších lodích jsou zákonitě pomalejší a hrnou před přídí brzdící vlnu. Můžete pádlovat jako o život a rychlost se nezvýší prakticky o nic. Dopředu se suneme žalostně. Navíc je i krásná googlova mapa nepoužitelná, není na ni vidět, je zaplavená vodou a na rozhoupané hladině není ani nálada k jejímu studiu. Zdá se praktičtější raději zabloudit a přidat si další zátoku navíc. Když začne být člověku zima, je z možností, které zbývají, pádlování nejlepší. Dokonce ani vplutí do jeskyně, kde neprší, nebylo přijato pro nedostatek komfortu jako vhodná varianta. Bylo tam zima, tma a nešlo vystoupit.

Původní záměr kochat se krásou pomalu přerůstá v málem hrdinský čin. Voda je vždycky studená, i kdyby měla vysněných 20 stupňů. Ke všemu kdesi v dáli zahřmělo a kaňon dunění vrátil několikanásobnou ozvěnou. Koncem září se stmívá už brzy a na jihu ještě k tomu rychleji. Na dně kaňonu se ovšem stmívá nejdřív a nejrychleji. Odhadem nám zbývá asi 18 kilometrů a v žádném případě nemáme šanci dopádlovat za světla. Vrátit se není kam. Hřmění už je zase blíž a nikdo neví, co dělat. O chování v horách je v tomto směru plno informací, ale co na kajaku v kaňonu? Snad si blesk nebude vybírat nějakou lodičku na dně, když nahoře se nabízejí daleko svůdnější cíle. Ale je tomu opravdu tak? Nejistota je nepříjemná. Daleko sympatičtější je vzájemné ujištění, že činíme správně, protože nic jiného než pádlovat stejně nemůžeme.

NEJDE TO

Dost rychle se to zhoršilo. Kaňon je uzoučký a skalní pilíře ho zdánlivě úplně uzavírají. Není vidět na vlastní ruce, což je kritériem pro úplnou tmu. Jen protivítr a déšť se nezměnily. Najednou se nedá pádlovat dál a je zajímavé, že před docela malou chvilkou to ještě šlo. Nejsme netopýři a vzdálenost od skalních stěn je pro nás neznámá. Zůstal nám k použití jen hmat, za této situace čiv silně nepraktický, a tak ➡

PROFIPLAST RAFTCENTRUM TROJA
obchod • půjčovna • ubytování • poradenství
rafting, divoká voda, turistika,
seakayaking, vodní slalom
dračí lodě
Enervit - výživa pro sportovce
profiplast paddles
www.profiplast.cz
tel.fax: 233 542 825, 224 324 790, gsm: 603 964 776

zájezdy do celého světa
www.nomad.cz
cestovní kancelář Nomád s.r.o.
ZÁJEZDY 2008
POZNÁNÍ TURISTIKA
EXPEDICE TÁBORY
CYKLOTURISTIKA
KATALOGY ZDARMA
KATALOG na SMS s adresou: 737 671 045
e-mail: nomad@nomad.cz
Smetanova 34, Žďár n. Sáz, tel: 566 623 642,
telefon Praha: 222 511 174, Brno: 542 216 076

Symbióza obchůdků a odpadků

Přehrada „Světlo strany“

Máme víc koní

se uchylujeme k poslední možnosti, totiž sluchovým vjemům. Halekání a nadávky nás vzájemně přesvědčují, že i ostatní se nějak drží na hladině v normální poloze a nikdo neplave nebo nezmizel v nějaké jeskyni či boční zátoce. Upřímně vzato, nejde ani tak o starost o kamarády, ale o příjemné zjištění, že člověk není v tom černém, mokrém světě úplně sám.

Jednomu zas vadí ponton, který mu znemožňuje další plavbu, a protože tady nic podobného zjevně není, zřejmě už začíná pracovat psychika. Také návrh, abychom se vrátili, neměl mnoho společného s realitou a byl vcelku rozumně zamítnut. Vypadá to na nepříjemnou noc, totiž zůstat sedět v kajaku v promočeném tričku do rozednění. Dostat se k jakýmkoliv věcem je prakticky vyloučeno. Jsme v pasti.

BLESKOVÁ ZÁCHRANA

Po hodince chabého poblikávání a pohřmívání kdesi v dáli dorazil na dno kaňonu konečně pořádný blesk a hned za ním pořádný hrom. Vzápětí další a další. Právě v kritickém místě, kde se skály tak přibližují, že bychom snad průjezd hledali i ve dne. Jen aby ty blesky nepřestaly! Takové přání se, myslím, nevyslovuje často. Zase už můžeme trošku zabrat a viditelně se posunout kupředu. Po hodině je to zase veselejší. Kaňon se rozšířil a kdesi na kopci svítí červené světlo stožáru. Prakticky je nám k ničemu, ale povzbudí. Za dalším zákrutem je ještě veseleji. Teď už vidíme opravdové světlo přístavu ve Fierzě, i když ještě hodně daleko.

K reflektoru zakotvené lodě se stahujeme z černé tmy jako hmyz. Na lodi nebylo teplo, ani jídlo, ani kapka rumu na zahřátí, dokonce ani sucho tam nebylo, ale jinak tam bylo moc dobře. Zážitky přece bývají vykoupeny určitou mírou utrpení. Nakonec zase nebylo tak zle.

JIŘÍ HAVEL

Kaňon Drinu zatopený přehradní nádrží

180 MYSLIVCŮ ULOVILO VLČICI

V sobotu 12. ledna 2008 uspořádalo slovenské myslivecké sdružení Osoj z Osadného v okresu Snina lov na vlky. Přestože v drtivé většině členských států Evropské unie jsou vlci celoročně hájeni jako kriticky ohrožený druh, na Slovensku je lov těchto vzácných psovitých šelem povolen (s výjimkou národních parků) od 1. listopadu do 15. ledna (do roku 1995 byl ovšem i na Slovensku vlk hájen celoročně).

Vesnička Osadné, která byla založena v roce 1543 (pod původním názvem Filerová Voľa, později Telepovce), leží v bezprostřední blízkosti Národního parku Poloniny na styku Bukovských vrchů a Východních Karpat. Nádherné divoké hory, porostlé převážně listnatými lesy, jsou domovem velkých evropských šelem: medvědů, vlků i rysů.

Lovu na vlky se zúčastnilo sto osmdesát myslivců z České a Slovenské republiky, kterým pomáhalo čtyřicet honců. Okolí vesničky bylo zaplaveno terénními a osobními automobily a krkavci, přeletující nad krajinou, patrně nemohli uvěřit vlastním očím.

Snaha armády „po zuby" ozbrojených myslivců i nadháněčů „slavila úspěch": podařilo se jim ulovit mladou vlčici. Mladičká šelma měla smůlu – stačilo přeběhnout hřeben a uniknout do Polska, kde jsou vlci celoročně hájeni. „Vlčici jsem sledoval," informoval ing. Juraj Lukáč z Lesoochranárského zoskupenia VLK, který se studiu vlků na Slovensku (převážně ve Východních Karpatech) dlouhodobě věnuje. „Žila v páru se samcem, se kterým se oddělila od smečky, aby založili rodinu. V lokalitě u Osadného si hledali své nové teritorium. Vlčice neměla více jak dva roky, lehce kulhala (patrně po úraze) na levou nohu; vlčímu samci se naštěstí podařilo uniknout." Podle mínění Juraje Lukáče přišel vlčí pár do doliny Udavy z Národního parku Poloniny: „Jednoznačně o tom svědčí jejich stopy. Protože ji myslivci ulovili mimo území národního parku, zákon neporušili."

Informace o počtu vlků žijících na Slovensku se mnohonásobně liší v názorech myslivců a zasvěcených zoologů. Zatímco myslivci tvrdí, že ve slovenských horách žije osm set těchto psovitých šelem, zoologové a ochranáři zaznamenali pouze sto padesát až dvě stě vlků. „V roce 1999 vydalo slovenské ministerstvo životního prostředí vyhlášku, která povoluje odstřel vlků od 1. listopadu do 15. ledna. V tom čase mohou myslivci beztrestně vystřílet celé vlčí smečky," tvrdí Juraj Lukáč. „Bohužel, myslivci záměrně nadhodnocují stavy vlků, aby si mohli s chutí zastřílet. V minulosti žily v okolí Osadného tři až čtyři vlčí smečky, v současné době zde žije jediná. Bylo jen štěstí, že v době lovu se vlci ze smečky nacházeli v jiné části svého teritoria, jinak mohl tento masový lov skončit masakrem."

Chovatelé skotu si na východním Slovensku často stěžují na vlčí útoky na svůj živý majetek. Útoky vlků na volně se pasoucí hospodářská zvířata jsou však spíše výjimkou než pravidlem. Důvodem útoků na ovce a skot může být nedostatek přirozené kořisti ve vlčím teritoriu. Tento nedostatek přirozené kořisti však opět způsobuje člověk svými necitlivými zásahy do přírodní rovnováhy. Není tajemstvím, že když pasoucí se stáda stráží ovčáčtí psi, vlčí útoky prakticky nehrozí. „Ochranáři darovali chovatelům ovcí v Kalnej Raztoke dva vycvičené slovenské čuvače," informoval Juraj Lukáč. „Od té doby mají od vlků pokoj. Vlk není škodná!"

Ano, vlk není škodná! Stejně jako nejsou škodnou další šelmy a dravci, kteří jsou „jen" vrcholovými predátory ve vyváženém potravním řetězci přírodní rovnováhy, vytvořeném evolucí. Termín „škodná" raději uschovejme ve slovnících a v přítmí středověku. Nastal čas konečně pochopit, že velké evropské šelmy jsou rodinným evropským stříbrem, které se nám – jako zázrakem (a navzdory naší krátkozrakosti) – dochovalo z hlubin dávnověku. A rodinné stříbro je přece třeba – pečlivě a úzkostlivě – bránit a chránit…

JAROSLAV MONTE KVASNICA

Foto: Peter Havrila

HILLARYHO POSLEDNÍ VÝSTUP

Velký Ed vystoupil na nebesa

Zpráva o smrti sira Edmunda Percivala Hillaryho, který skonal v noci na pátek 11. ledna 2008 ve věku 88 let, mě zastihla nepřipraveného a ohrozila bezpečné jistoty mého někdejšího dětství. Pohádky a legendy přece neumírají…

Narodil jsem se ve veledůležitém roce, který byl a je pro mne podstatný jednak tím, že jsem poprvé zařval na porodním sále, jednak tím, že naposled vydechl imperátor Josef Vissarionovič Stalin a – především faktem, že na vrchol naší planety – Mount Everest – vystoupil Hillary a Tenzing.

Když jsem byl malý kluk, četl mi táta nejen pohádky, ale také kapitoly ze svých milovaných knih o vysokých vzdálených horách a o horolezcích. V mé pětileté makovičce pobíhala Sněhurka s yettim v ledopádu Khumbu, Lamželezo a Aladin mi splývali s Mallorym a Irvinem a princ Bajaja byl pro mne uhněten ze stejného těsta jako Ed Hillary. Hory mě lákaly více jak poklady střežené devítihlavými bestiemi. Odmalička jsem podnikal nervy drásající túry, navázán na prádelní šňůře a jištěn tatínkem: ze stoličky na židli, traversem na stůl, a pak – přes hlubokou ledovcovou trhlinu – přímo na vrchol klavíru. A pak náhle – Hillaryho nekrolog… Pohádky a legendy přece neumírají…

ŽIVOTNÍ CESTA…

Líčit životní cestu Edmunda Percivala Hillaryho by zabralo mnoho knih. Jeho výstup s Tenzingem Norgayem 29. května 1953 na vrchol naší planety doslova otřásl světem. Ale i další Hillaryho aktivity – jako např. pátrání po mýtickém yettim, cesta na jižní pól, či expedice na tryskových člunech proti toku posvátné řeky Gangy – vzrušovaly lidi celého světa, kteří dychtili po dobrodružství. Neméně důležitou je ovšem i Hillaryho činnost humanitární, která pomohla v Nepálu vybudovat školy, nemocnice i letiště.

V roce 1975 prožil Hillary rodinnou tragedii, když při leteckém neštěstí ztratil svou ženu Louisu i dceru Belindu. V roce 1989 se Hillary oženil podruhé s June Mulgrewovou (vdovou po jeho příteli Petrovi Mulgrewovi, který zemřel v Antarktidě v roce 1979).

Edmund Hillary byl aktivní až do konce svého nádherného života – ještě vloni navštívil Antarktidu i Nepál. Hillaryho nenápadný domek v Aucklandu se tísní v sousedství dvou velkolepých milionářských sídel. Novozélandská premiérka Helen Clarková se o Hillarym vyjádřila takto: „Tento legendární horolezec, dobrodruh a filantrop je nejslavnějším Novozélanďanem, jaký kdy žil."

ŽIVOTNÍ SETKÁNÍ

Měl jsem to štěstí setkat se se svým dětským idolem 3. listopadu 1993 při Hillaryho oficiální pražské návštěvě, kterou absolvoval na pozvání C. K. Montana Trekking se svou druhou ženou June. Přesto, že jeho program byl nabitý tiskovkami, televizí a oficialitami, našel si Hillary chvilku na přátelské posezení. Rozesmálo ho, že jsem se narodil v roce, kdy vystoupil na Everest, potěšila ho kniha o Vysokých Tatrách a především jej „naprosto dostala" plechovka zavařených broskví – jeho „vrcholové everestské jídlo". Setkání s Hillarym bude po zbytek mého života překrásnou a kouzelnou vzpomínkou: se statečnými princi z dob dětství se člověk často nesetkává.

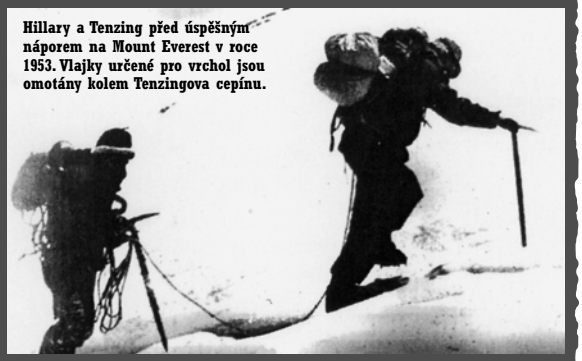

Hillary a Tenzing před úspěšným náporem na Mount Everest v roce 1953. Vlajky určené pro vrchol jsou omotány kolem Tenzingova cepínu.

Setkání autora s legendou v roce 1993

BIBLIOGRAFIE

Sir Ed Hillary odešel do vzpomínek… O jeho životě nám budou nadále vyprávět jeho čtivé a stále živé knihy: Napříč Antarktidou (knihu napsal Hillary společně s Vivianem Fuchsem, nakl. Orbis 1960), Od oceánu k oblakům (kniha popisující expedici na tryskových člunech k pramenům Gangy, Mladá fronta 1982), Kdo neriskuje nevyhraje (Hillaryho dobrodružství, nakl. Panorama 1983), Pohled z vrcholu (Hillaryho paměti, nakl. Rybka Publishers 1999).

JAROSLAV MONTE KVASNICA

Foto: archiv autora

alpisport Centrum s.r.o.

VÝSLEDKY SLOSOVÁNÍ BOT AKU V ROCE 2007

Vážení zákazníci, jako každoročně tak i letos jsme o Vánocích provedli losování kupónů z Garančních lístků, které jste obdrželi při nákupu jakékoliv obuvi AKU. V poledne proběhlo na prodejně ALPI SPORT v Příboře veřejné vylosování výherců kuponů AKU. Za přítomnosti veřejnosti byli vylosováni tito výherci:

I. CENU **Týdenní pobyt pro dvě osoby ve středisku v Dolomitech v Itálii** vyhrál HANZELKA JAN, LIBHOŠŤ 470

II. CENU **Týdenní zájezd pro 1 osobu s CK Turistika a Hory dle vlastního výběru v hodnotě 5000 Kč** vyhrál JAROSLAV JALŮVKA, LUBINA 165

III. CENU **1 pár obuvi AKU dle vlastního výběru do hodnoty 5000 Kč** vyhrála VĚRA ZÍTOVÁ, BRUŠPERK

Vše proběhlo veřejně a bez manipulace. Všem vylosovaným blahopřejeme.

MISTROVSTVÍ REPUBLIKY HOROLEZCŮ

HOROLEZECKÁ ČTYŘIADVACETIHODINOVKA

XI. ROČNÍK VYTRVALOSTNÍ JÍZDY NA KOLECH

TERMÍN:	7.–8. 6. 2008
POŘÁDÁ:	MONTANA TURISTICKÝ KLUB BRNO
MÍSTO:	Českomoravská vysočina, Tři Studně, Autokemp Sykovec
PŘIHLÁŠKY:	do 31. 5. 2008, MONTANA TK, Kounicova 20/22, 602 00 Brno, **tel. + fax 545 212 387**, **e-mail:** viking.tour@volny.cz
STARTOVNÉ:	150 Kč/závodník, možno zaplatit společně pro více účastníků
PREZENTACE:	od pátku 6. 6. 2008 od 15,00 hod. do soboty 7. 6. 2008 do 11,00 hod.
START:	sobota 7. 6. 2008 ve 12,00 hod.
UKONČENÍ:	neděle 8. 6. 2008 ve 12,00 hod.
TRAŤ:	okruh 21 km, převýšení 180 m, asfaltový povrch, silnice s malým, resp. žádným provozem
KATEGORIE:	muži jednotlivci, ženy jednotlivci, muži dvojice, ženy dvojice, smíšené dvojice
ZÁKLADNÍ PRAVIDLA:	– hromadný start – může se jezdit ve skupinách – není stanoven limit na okruh – osvětlení a přilby jsou povinné
UBYTOVÁNÍ:	přímo na startu v autokempu ve vlastních stanech nebo v technické budově na vlastní karimatce. Cena je 60 Kč/os./noc, resp. 130 Kč/os./noc v maringotce. Platí se na místě. V areálu je kuchyňka, sprchy a WC.

Jiří Havel, *rozhodčí* **František Cafourek**, *ředitel*

CzechTourism
www.kudyznudy.cz

Rozšířená nabídka pro zahraniční turisty i naše občany

Rozhovor s Ing. Rostislavem Vondruškou, ředitelem České centrály cestovního ruchu – CzechTourism

Stoupá podíl cestovního ruchu na hrubém domácím produktu ČR?

Růst podílu cestovního ruchu na HDP země je v posledních letech trvalého charakteru. Cestovní ruch má již na tvorbě hrubého domácího produktu větší procento než třeba zemědělství, v minulém roce 3,2 %.

Zůstává jeho bilance aktivní?

Zcela určitě. Je jedním z mála odvětví naší ekonomiky, i když se tak oficiálně nenazývá, které republice víc přináší, než se do něj investuje. Aktivní saldo za rok 2006 bylo 113,1 mld. Kč, což je nárůst oproti roku 2005 o 1,1 % a za první tři čtvtletí 2007 91, 7 mld. Kč, což je nárůst o 7,5 % oproti srovnatelnému období 2006.

Mají stále cizinci zájem o pobyt v republice?

Zájem o Českou republiku je trvalý a má dlouhodobý charakter. Jsme pořád vnímáni jako země ve středu Evropy s jedinečnými historickými památkami, bohatou kulturní tradicí, ojedinělými přírodními krásami a zajímavostmi, příjemnými lidmi, stále stoupající úrovní služeb. Máme všude ve světě vysoký kredit. Návštěvnost sice již nestoupá jako na počátku devadesátých let i o desítky procent, ale jedná se spíše o mírný růst. Pro rok 2008 předpokládáme nárůst v řádu 3–5 %. Počet zahraničních turistů, kteří navštěvují Prahu stagnuje, ale je větší zájem o jiná města a regiony.

Z regionů je stále velký zájem o Karlovarský kraj, výrazně roste popularita Jihomoravského kraje, dále Plzeňského, Zlínského a Pardubického. Největší vzestup však zaznamenává Moravskoslezský kraj, kam loni zavítalo o téměř čtvrtinu turistů více než v předchozím roce. Z měst je pro zahraniční turisty stále magnetem, mimo Prahu, Český Krumlov, ale i Kutná Hora, Karlovy Vary, populární jsou hrady a zámky a památky UNESCO.

Mění se struktura návštěvníků, České republiky?

Na prvních pěti místech z hlediska návštěvnosti stále figurují stejné země, tedy Německo, Itálie,Velká Británie, USA a Slovensko, velký nárůst turistů zaznamenáváme ze zemí na východ od naší země, mj. z pobaltských států, Ukrajiny, Ruska, ale například i z Jižní Koreje a Číny. Tradičními návštěvníky jsou již dlouhá léta Japonci.

Priority návštěvníků se mění. Stále větší je počet těch, kteří mají zájem o zážitkovou dovolenou, fyzické aktivity, lázeňské pobyty, včetně rehabilitace, ale i například o sportovní akce, adrenalinové zážitky, cykloturistiku, pobyt v přírodě, návštěvu ekologických farem spojenou s jízdou na koni aj.

Co cizinci oceňují, co je naopak rozčiluje?

Česká republika je stále vnímána jako destinace s bohatou kulturou, nejen s historickými památkami, ale i hudebními tradicemi, zajímavou architekturou, kde jsou příznivé ceny v poměru ke kvalitě nabízených služeb, je zde také relativně bezpečno. Cizinci pak svorně kritizují taxikáře, kapsáře, zejména v Praze, okrádání hostů v restauracích, malou vstřícnost vůči nim, leckde až chladnou rezervovanost. Také úroveň infrastruktury je často předmětem oprávněné nespokojenosti.

Cestují naši občané spíše do zahraničí, nebo dávají přednost pobytu u nás?

V minulých letech převažoval zájem našich občanů vyjet ven za hranice všedních dnů. V poslední době stále více lidí objevuje i zajímavosti, krásy naší republiky, dávají přednost aktivní dovolené, pobytu v přírodě, a to buď sami, nebo s celou rodinou. Outdoor získává stále více na popularitě. Mnozí zjišťují, že přece jenom Všude je dobře, ale doma nejlíp.

Osobnost cestovního ruchu za rok 2007, Ing. Rostislav Vondruška. Cena udělena na veletrhu Holiday World. *Foto: Kamil Varcoller*

Jak propagujete krásy a zajímavosti České republiky ve světě?

Propagace má rozmanité formy a její intenzita rapidně roste, současně se obohacuje o nové formy. Je to systém propagačních a marketingových akcí, z nichž jednou je účast na mezinárodních veletrzích cestovního ruchu. V současnosti je jich více než 40. Také počet zastoupení centrály v zahraničí rychle roste. Je jich nyní již 26, v letošním roce k nim přibude reprezentativní centrála v Bratislavě, dále v Jekatěrinburgu a ještě se rozhoduje, zda další bude v Kodani či ve Stockholmu.

Stále větší význam mají pro nás i internetové kampaně, nebo také akce pořádané pro touroperátory v některých městech naší republiky, reklamní akce, ale i účast našich zástupců v mezinárodních organizacích. Není snad jediného dne, aby se ČR prostřednictvím naší agentury nezviditelnila na jakémkoliv kontinentě.

Pokračuje úspěšně představení pěti národních produktů země?

Jsou to významná témata, na kterých můžeme dlouhodobě stavět. **Bohatství a historie**, včetně technických památek a religiózní sféry, je jedním z nich. **Aktivní dovolená** je hitem posledních let a zahrnuje mj. turistiku, agroturistiku, lov a rybolov, adrenalinové aktivity, lyžování, cykloturistiku, vodáctví, ale i golf, který má velkou budoucnost. Tématem **Zážitkové dovolené** jsou zejména gastronomie a zábava. Tradičním tématem je **České medicínské lázeňství**, jehož důležitost v letošním roce ještě stoupne, neboť populární Karlovy Vary slaví 650. výročí od svého založení a Mariánské Lázně 200 let, posledním tématem je pak **Kongresový, korporátní a incentivní cestovní ruch**. Počet kongresových akcí u nás stále roste. Zájem o zmíněná témata je až nebývale velký, ukazuje se, že návštěvníci ze zahraničí věnují rostoucí pozornost konkrétnějším tématům než tradičně známým destinacím, kulturním a historickým památkám.

Které významné akce čekají CzechTourism letos?

Krátce po Holiday World, veletrhu cestovního ruchu, ještě v únoru proběhla prioritní akce OMVESA, setkání více než 600 touroperátorů z latinskoamerických zemí nejen v Praze, ale i v českých krajích. Latinská Amerika má velký potenciál k návštěvě turistů z těchto zemí do České republiky, je to výjimečná příležitost, kterou chceme efektivně využít a ukázat jim naši pohostinnost a vstřícnost. O dalších akcích vás budeme informovat v následujících číslech Dobrodruha.

Kde mohou zájemci najít informace o centrále cestovního ruchu?

Jsou to především webové stránky **www.kudyznudy.cz**, **www.CzechTourism.com**, **www.133premier.cz**, **www.visiteurope.com** či **www.europeanquartet.com**, samozřejmě tiskové a informační materiály ve dvou informačních turistických centrech na Vinohradské 46 a Staroměstské náměstí 5, v informačních kancelářích ve městech i menších obcích.

– mm –

Zahraniční hosté v hromadných ubytovacích zařízeních podle zemí v roce 2007*

	Počet hostů	% podíl	Počet přenocování	% podíl	index počet hostů 2007/2006
Hosté celkem	6 680 400	100,0%	20 614 907	100,0%	103,8%
Belgie	80 371	1,2%	220 798	1,1%	107,6%
Bulharsko	18 645	0,3%	56 015	0,3%	134,4%
Dánsko	109 695	1,6%	354 505	1,7%	95,1%
Estonsko	18 429	0,3%	39 357	0,2%	127,5%
Finsko	46 851	0,7%	144 855	0,7%	103,2%
Francie	236 380	3,5%	608 829	3,0%	98,4%
Chorvatsko	40 223	0,6%	116 739	0,6%	96,8%
Irsko	48 527	0,7%	139 717	0,7%	120,5%
Island	4 128	0,1%	12 454	0,1%	93,0%
Itálie	412 698	6,2%	1 200 668	5,8%	103,4%
Srbsko a Černá Hora	13 267	0,2%	40 544	0,2%	169,3%
Kypr	8 722	0,1%	28 216	0,1%	91,1%
Litva	61 383	0,9%	96 283	0,5%	120,0%
Lotyšsko	21 026	0,3%	36 843	0,2%	132,1%
Lucembursko	3 423	0,1%	9 056	0,0%	89,5%
Lichtenštejnsko	892	0,0%	2 000	0,0%	78,2%
Maďarsko	99 213	1,5%	231 900	1,1%	104,6%
Malta	3 297	0,0%	9 127	0,0%	112,9%
Německo	1 552 095	23,2%	5 642 921	27,4%	96,0%
Nizozemsko	248 014	3,7%	914 992	4,4%	87,2%
Norsko	81 333	1,2%	240 190	1,2%	92,2%
Polsko	299 156	4,5%	652 662	3,2%	109,3%
Portugalsko	25 786	0,4%	80 851	0,4%	116,4%
Rakousko	177 242	2,7%	359 038	1,7%	100,8%
Rumunsko	35 081	0,5%	89 684	0,4%	145,2%
Rusko	320 930	4,8%	1 705 567	8,3%	133,9%

	Počet hostů	% podíl	Počet přenocování	% podíl	index počet hostů 2007/2006
Řecko	61 795	0,9%	191 656	0,9%	112,6%
Slovensko	310 258	4,6%	877 559	4,3%	110,1%
Slovinsko	22 807	0,3%	45 693	0,2%	120,7%
Spojené království Velké Británie a Severního Irska	564 040	8,4%	1 515 397	7,4%	99,6%
Španělsko	256 553	3,8%	821 724	4,0%	116,6%
Švédsko	75 864	1,1%	205 682	1,0%	92,9%
Švýcarsko	80 282	1,2%	211 620	1,0%	113,3%
Turecko	34 317	0,5%	95 365	0,5%	106,4%
Ukrajina	61 964	0,9%	265 794	1,3%	125,0%
Ostatní evropské země	226 729	3,4%	655 711	3,2%	150,8%
Kanada	49 871	0,7%	141 673	0,7%	102,6%
USA	322 100	4,8%	937 972	4,5%	100,0%
Brazílie	21 155	0,3%	57 477	0,3%	128,1%
Mexiko	16 603	0,2%	43 636	0,2%	86,7%
Ostatní střední a jižní Amerika	31 494	0,5%	86 071	0,4%	108,7%
Čína	38 358	0,6%	76 655	0,4%	129,1%
Izrael	54 573	0,8%	213 457	1,0%	92,2%
Japonsko	136 476	2,0%	294 271	1,4%	93,6%
Jižní Korea	79 468	1,2%	124 853	0,6%	106,1%
Ostatní asijské země	188 828	2,8%	490 667	2,4%	100,7%
Jihoafrická republika	4 205	0,1%	12 420	0,1%	96,6%
Ostatní africké země	15 260	0,2%	56 067	0,3%	101,3%
Austrálie	49 687	0,7%	129 574	0,6%	108,5%
Nový Zéland	7 667	0,1%	21 657	0,1%	112,1%
Oceánie	3 239	0,0%	8 445	0,0%	141,9%

*) *základní údaje* *Zdroj: ČSÚ*

Zahraniční hosté v hromadných ubytovacích zařízeních ČR, 1992–2006

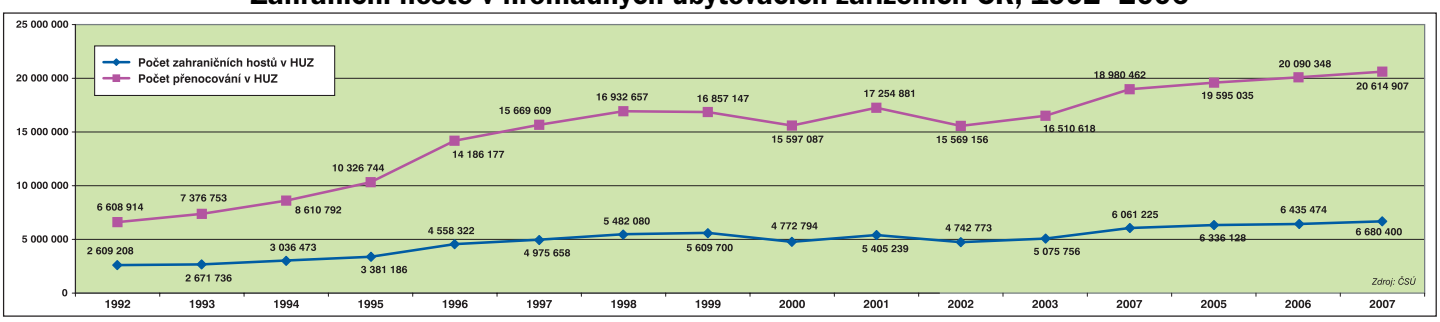

MEZI SUPY NA CRESU

„Několika seky vytrhnou do břišní dutiny okrouhlou díru a tudy pak strkají dlouhý krk daleko do nitra, až kam mohou dosáhnout. Jemnější vnitřnosti polykají, aniž vytahují hlavu z dutiny. Střeva nejdřív vytahují ven a pak je kousnutím rozdělují a po kusech polykají…“ Takto by se dal popsat způsob, jakým sup bělohlavý požírá svou kořist.

Sup bělohlavý měl také podle starých řeckých pověstí být tím dravcem, který bude Prométheovi trhat játra pokaždé, když se mu rána zacelí. Sup bělohlavý našel své místo i ve staroegyptské mytologii a můžeme se s ním setkat na mnoha freskách pocházejících z této doby. Staří Egypťané ho dokonce považovali za majestátní zvíře. Snad každý, komu se v současné době naskytne možnost tohoto neobyčejného a vytrvalého dravce spatřit na vlastní oči v jeho přirozeném prostředí, jím bude okouzlen a pochopí, proč se v mnoha případech stal zvířetem heraldickým.

Nejvhodnější oblastí pro pozorování supa bělohlavého je pro našince severochorvatský ostrov Cres. Tento ostrov je díky několika klimatickým a vegetačním zónám a množství endemických živočišných i rostlinných druhů unikátním celkem a v celém Jaderském moři podobný ostrov nenalezneme. Nejvýznamnějším reprezentantem říše fauny je již zmíněný sup bělohlavý (Gyps fulvus), který se tak stal i neoficiálním symbolem tohoto ostrova.

Strmé útesy, na kterých supové hnízdí, jsou jedním z posledních míst v Evropě, kde můžeme tyto ptáky spatřit. Dokonce je to nejsevernější a jediné místo na světě, kde sup bělohlavý hnízdí na útesech nad mořskou hladinou. Tato anomálie má své vysvětlení v pohledu do minulosti. Před zdvihnutím hladiny světového oceánu byly i tyto útesy součástí kvarnerské sníženiny, která se však s postupem času zalila mořem. Zdejší supové se postupným změnám přizpůsobili a dnes tak můžeme obdivovat jejich unikátní hnízdiště, v některých případech pouhých 10 metrů nad hladinou.

Na celém ostrově hnízdí přibližně 70 párů supů bělohlavých – zejména pak v chráněných ornitologických rezervacích Kruna a Podokladi. Obě dvě rezervace se nachází na východním pobřeží Cresu. Několik párů hnízdí i na útesech sousedního neobydleného ostrova Plavniku. Tito vládci útesů a oblohy s úctyhodným rozpětím křídel až tři metry však neustále čelí hrozbě vyhynutí. Nebezpečím pro supy bělohlavé jsou úmyslně pokládané otrávené návnady proti liškám či kunám. Tato zvířata patří do přirozeného jídelníčku supů a pokud jakýkoliv dravec takto otrávené zvíře pozře, jed se dostává i do jeho těla, což má ve většině případů pro zvíře fatální následky. Zdaleka největším nebezpečím pro mladé jedince však jsou turistické výletní lodě, které jejich ziskuchtiví kapitáni nebezpečně přibližují k útesům a mladí supi, kteří ještě neovládají techniku létání, vylekáni hlukem motorů a jásotem nadšených turistů, padají do moře. Ve většině případů pak zahynou, protože mladý sup se z mořské hladiny zvednout zpět do vzduchu nedokáže.

Samice supa bělohlavého snáší pouze jedno vejce, na kterém sedí přibližně 50 dní. Již samotná přirozená mortalita juvenilních jedinců do pěti let je značně vysoká, (může se pohybovat i nad 70 %), a tak jakékoliv další nebezpečí ze strany člověka může mít podstatný vliv na celou ostrovní populaci. Mladí jedinci během prvního roku života opouštějí mateřské hnízdo a následujících pět let, než pohlavně vyspějí, „putují světem“. Ano, zdá se to až přehnané, ale kroužkovaní jedinci z Cresu byli spatřeni až v severní Africe a Izraeli. Během pátého roku se část z nich vrací zpět na útesy Cresu a dokonce si po nalezení partnera zakládají hnízdo v blízkosti svých rodičů. Někdy tedy hnízdí i více generací v jedné kolonii. Podobně jako labutě, tak i supi bělohlaví jsou si v páru navzájem věrní.

Foto: Slaven Kljucanin

V městečku Beli v severní části ostrova v těsné blízkosti ornitologické rezervace Kruna se nachází Eko-centrum Caput Insulae, jehož součástí je záchranná stanice pro raněné či jinak postižené supy. Zde jsem měl možnost dva měsíce působit jako dobrovolník. Hlavní náplní Eko-centra je monitorování jednotlivých supích kolonií, měření a kroužkování mladých jedinců a péče o celý ekosystém ostrova, jehož zachování je důležité pro přežití supí populace. Celá akce kroužkování a měření nově vyvedených jedinců je prováděna s co největší opatrností, aby mladý sup nedošel jakékoliv újmy. Je zapotřebí k těžko přístupným hnízdům slanit, poté mladého jedince ve speciálním vaku dopravit na loď kotvící pod útesy, provést kroužkování a všechna potřebná měření zobáků, křídel či primárních letových per a poté ho dopravit zpět do hnízda.

Poraněným jedincům, kteří se dostanou do záchranné stanice Caput Insulae, je poskytnuta péče a po plné rekonvalescenci jsou opět vypouštěni do divočiny. Někteří z nich však kvůli povaze svého zranění nemohou být zpět do divočiny vypuštěni a musí proto zůstat v péči Eko-centra po zbytek svého života. Sup bělohlavý se v přirozeném prostředí dožívá 25 až 30 let, ale v zajetí může jeho věk dosáhnout až úctyhodných 50 let. Někteří návštěvníci Eko-centra, které působí také jako výzkumně-edukační subjekt, se po zjištění této informace dokonce domnívali, že je pro supy lepší žít v zajetí…

Sup bělohlavý v zajetí

Foto: Michal Vačkář

Měření a značkování mladých jedinců

Foto: Michal Vačkář

Kvůli klesajícímu množství přirozené potravy (zejména z důvodu přemnožení divokých prasat a tudíž narušení biodiverzity ostrova) vybudovalo Eko-centrum několik speciálních míst nazývaných „supí restaurace“. Nejedná se však o místa, kde by byli supi servírováni jako hlavní chod. Naopak. Každoročně je v těchto místech supům poskytnuto téměř deset tun potravy převážně v podobě mrtvých ovcí a koz.

Sup bělohlavý je mrchožrout a nikdy neloví živou kořist. Dokáže kroužit ve velmi vysokých výškách (až pět kilometrů) a díky svému dokonalému zraku dokáže spatřit kořist i na tuto vzdálenost. Poté se spouští dolů a stále nad kořistí krouží, aby se přesvědčil, že je skutečně mrtvá a aby upozornil další supy z kolonie.

Pohled na tyto obrovské ptáky kroužící na obloze je skutečně úchvatný. Lehkost a ladnost, s jakou se pohybují, jejich mistrné využívání stoupavých teplých vzdušných proudů a následné akrobatické obraty jsou podívanou, na kterou se nezapomíná. Stejně tak nelze zapomenout onen nenapodobitelný zvuk křídel těchto nádherných dravců plachtících několik metrů nad vašimi hlavami.

Umožněme jim tedy i nadále být skutečnými a nedopusťme, aby se staly pouhým mýtem.

MICHAL VAČKÁŘ

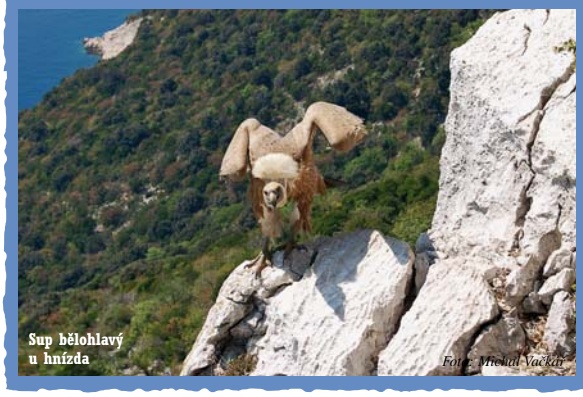

Sup bělohlavý u hnízda

Foto: Michal Vačkář

KNIHOVNA

L. David Mech:

ARKTICKÝ VLK

Jméno amerického zoologa L. Davida Meche znali čeští čtenáři již dlouho pouze z citací v odborných knihách a ze soupisu doporučené literatury, umístěné v jejich závěru. Díla tohoto muže,

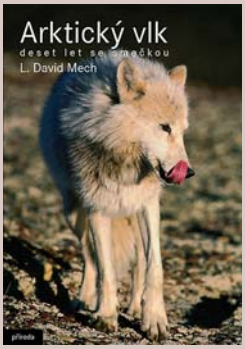

který svůj život spojil s výzkumem vlků, byla pro nás prakticky nedostupná. Přitom knihy tohoto autora, jako: „The Wolf: the Ecology and Behavior of an Endangered Species“, „The Wolves of Isle Royale“ či „The Way of the Wolf“ patří ke klenotům knihovny každého, kdo se o šelmy psovité zajímá.

L. David Mech, světově proslulý zoolog a badatel, studuje vlky již od roku 1958. Svoje zkušenosti vložil nejen do svých knih, ale i do stovek odborných a populárně naučných článků ve věhlasných časopisech, jako např. National Geographic, Audubon, Defenders, Natural History a Science.

L. David Mech studoval vlky ve Spojených státech amerických včetně Aljašky, v Kanadě a v Itálii, levharty a lvy zkoumal v africké Keni, tygry v Indii a podílel se i na sčítání volně žijících zvířat na rozsáhlém území bývalého Sovětského svazu. Tento zoolog stál i při realizaci projektu repatriace vlků do Yellowstonského národního parku. V současné době pracuje L. David Mech jako terénní biolog pro Biological Survey Division, zastává funkci profesora na Minnesotské univerzitě a stojí v čele Mezinárodního vlčího centra (The International Wolf Center), které se nachází u města Ely ve státě Minnesota.

Bolestnou mezeru ve znalostech českých čtenářů se rozhodlo napravit nakladatelství Élysion, když na konci roku 2007 vydalo světoznámou knihu L. Davida Meche: Arktický vlk – Deset let se smečkou (v angl. Originále The Arctic Wolf: Living with the Pack), která se již dávno stala mezinárodním bestsellerem.

Strhující dokument, doplněný mnoha vynikajícími autorovými fotografiemi, líčí život vlčí smečky ve vysokém arktickém pásmu, zabývá se etologií těchto nádherných predátorů, způsobem jejich lovu, hlasovými projevy i výchovou vlčat.

Bohužel, dlouho očekávaná kniha L. Davida Meche – Arktický vlk – Deset let se smečkou – není běžně ke koupi na pultech knihkupectví. Zájemci si ji mohou objednat na adrese nakladatelství Élysion, Mokré 170, 370 01 České Budějovice, či na stránkách nakladatelství www.wolves.elysion.cz, případně na mobilu majitele nakladatelství Vojtěcha Smidka (776 871 400).

Jaroslav Monte Kvasnica

T. Frank, T. Kublák a kolektiv:

HOROLEZECKÁ ABECEDA

Kniha je po více než patnácti letech první souhrnnou publikací na téma horolezecké metodiky. Tato nová učebnice horolezectví zaplňuje informační mezeru a popisuje všechny základní lezecké techniky u nás používané. Věnuje se klasickému horolezectví a skalnímu lezení, ale např. i technikám vysokohorské turistiky, speleoalpinismu, canyoningu či záchranářské praxi. Publikace je doplněna o řadu kapitol s tématy souvisejícími, jako např. meteorologie, geologie a geomorfologie, sportovní medicína apod. Celá kniha je tématicky členěna na pět základních částí. Součástí knihy jsou i přílohy s informačními zdroji a přehledy, samozřejmostí u učebnice tohoto rozsahu je doporučená i použitá literatura, rejstříky či výklad nejčastěji používaných zkratek. 664 stran. Vydala Epocha, 2007. Doporučená cena 777 Kč.

S. Venables:

VÝSTUPY NA NEJSLAVNĚJŠÍ HORY SVĚTA

S touto velkoformátovou publikací poznáte majestátnost, vznešenost i úžasnou výzvu nejvyšších vrcholů světa. Obsahuje podrobné informace o poloze, výšce, o pokusech o zlezení a historii. Publikaci doprovázejí nádherné barevné fotografie a vzrušující příběhy lidí, kteří prožili své životy ve stínu obrovských hor. 192 stran. Vydal Svojtka&Co., 2008. Doporučená cena 499 Kč.

R. Reid, L. Pettersen:

RUMUNSKO A MOLDAVSKO

Překlad průvodce z edice Lonely Planet. Obsahuje kapitolu o nejlepších trasách s více než 80 přehlednými mapami, praktická doporučení, kde se ubytovat a najíst při cestování, aktualizované ceny a barevnou přílohu o nejzajímavějších místech. Bohužel podrobnější kapitoly o pěší turistice v Karpatech chybí. 408 stran. Vydal Svojtka&Co, 2008. Doporučená cena 399 Kč.

L. Mlynka, K. Haberlandová:

TECHNICKÉ PAMIATKY SLOVENSKA

Publikace z edice Kultúrne Krásy Slovenska vycházející v návaznosti na časopis Krásy Slovenska. Technické památky jako odkaz hornické, ale i další průmyslové výroby jsou v současné době nejohroženější částí památkového fondu. Proto vznikl i tento průvodce. Hesla jsou řazena podle zaměření, popis je historický a zachycuje i současný stav, dobové i aktuální fotografie. 107 stran. Vydala Dajama, 2007. Doporučená cena 269 Kč.

L. Sládek:

KURIOZITY PO ČESKU ANEB JEDNOU NOHOU V NEBI

Prvotina ediční řady Kam po Česku. Poněkud netradiční průvodce po 28 kuriozitách v Česku. Abecední řazení, fotografie, kontakty, 63 stran. Vydal Baset, 2008. Doporučená cena 99 Kč.

M. Nevrlý:

KNIHA O JIZERSKÝCH HORÁCH

Bohatý knižní trh nabízí řadu publikací, které se věnují českým horám, ale zájem o Knihu o Jizerských horách stále trvá. Podle mnoha hodnocení zůstává nepřekonaným vzorem pro literární zpracování vlastivědných titulů a inspirací ve vztahu člověka ke krajině a její historii. Od doby prvního vydání Knihy o Jizerských horách uplynulo více než třicet let, od posledního jedenáct let a všechny výtisky už jsou dlouhou dobu rozebrány. Nyní vychází již čtvrté vydání tohoto legendárního díla. Vydalo Vestri, 2007. Doporučená cena 398 Kč.

ČÍNA

První vydání průvodce z řady Společník cestovatele, překlad anglické edice nakladatelství Dorling Kindersley Limited. Průvodce je zaměřen na památky a turistické zajímavosti s množstvím názorných obrázků, profilů, panoramat a fotografií na křídovém papíře, doporučené výlety s mapkami. 672 stran. Vydal Ikar, 2008. Doporučená cena 849 Kč.

V. Soukup, P. David:

NOVOHRADSKÉ HORY

Trasový průvodce číslo 61 ze zelené edice Průvodce po Čechách, Moravě a Slezsku. Popis nejkrásnějších tras (včetně historie, příběhů, zajímavostí), schematické mapky, perokresby, praktické informace (mj. ubytovací a stravovací možnosti, otvírací doby památek). Průvodce je určen pěším, cykloturistům, běžkařům, mototuristům. Vydal Soukup&David, 2008. Cena v Kiwi 124 Kč.

PRAHA A OKOLÍ

Oboustranná cyklomapa – na jedné straně Praha 1:25 000, na druhé okolí Prahy 1:75 000. Cyklotrasy s číselným označením, pásové turistické značení, vyznačená MHD se zastávkami. Záběr území: JV-Úžice, JZ-Výžina, SZ-Slaný, SV-Benátky nad Jizerou. Vydal Freytag&Berndt, 2008.

PLZEŇSKO

Cykloturistická mapa číslo 120 v měřítku 1:70 000. Kompletní síť značených cyklotras, rozlišení povrchu, profily vybraných cyklotras, stoupání, nebezpečná místa, turistická známková místa, průběh tras ověřen v terénu. Na zadní straně místopis. Zobrazené území: JV-Měčín, JZ-Domažlice, SZ-Krasíkov, SV-Obora. Vydala Kartografie Praha, 2008. Doporučená cena 85 Kč.

GOLIJA-STUDENICA

Jednostranná turistická mapa národního parku a biosférické rezervace v měřítku 1:50 000. Turistické značení, vrstevnice po 25 metrech, podrobný turistický a topografický obsah. Ve výřezu přehledová mapka s vyznačenými stupněmi ochrany. Na zadní straně geografický popis v angličtině a srbštině. Vydala Geokarta Beograd d.o.o., 2007. Cena v Kiwi 229 Kč.

Proč jsou biopotraviny dražší?

V loňském devátém čísle Dobrodruha si naši čtenáři mohli přečíst, co všechno může být biopotravina, jak se takové potraviny liší od těch normálních, podle čeho je poznáte v obchodech a hlavně, jak se zajišťuje jejich přísná kontrola. Dnes se podíváme na to, jak to je s jejich cenou – proč jsou dražší a kde se dají sehnat.

Kvalitní výrobky odráží vždy svou reálnou cenu. Jen málokdo z nás věří reklamním sloganům, které nabízejí skvělou kvalitu za pár korun. Každý ví, kolik stojí pravý vanilkový lusk a že jeho chemická imitace etylvanilin je mnohonásobně levnější, nebo že jahody a pomeranče vypěstované s péčí bez chemie jsou mnohonásobně dražší než syntetické oranžové barvivo či jahodové aroma. Anebo, že levné kuřecí je možné kupovat jen díky praktikám velkochovů. Problém je, že běžné potraviny jsou dnes příliš levné a cena biopotravin se nám zdá vysoká. Produkce biopotravin ale vyžaduje mnohem více ruční práce, bez použití konzervačních látek hrozí ekofarmářům i výrobcům větší riziko ztrát a výrobky mají často i kratší trvanlivost. Ve výsledku jsou biopotraviny dražší řádově o 20–40 %. (V ČR v důsledku málo rozvinutého trhu s biopotravinami jsou tyto rozdíly často mnohem větší, například rozdíly v ceně biovajec a konvenčních vajec byly ještě nedávno 250 %, u šunky je to 115 %, u mouky pšeničné až 590 % apod.). Do hry teď vstupují supermarkety a začínají nabízet biovýrobky mnohem výhodněji, takže se ceny budou určitě měnit i v maloobchodech.

BIO – INVESTICE DO OCHRANY PŘÍRODY

Často, zejména v Německu, se mluví o tzv. **spravedlivé ceně biopotravin**. Znamená to, že když si koupíte biopotravinu, neinvestujete jen do svého zdraví, ale i do ochrany celého životního prostředí. A čím dál více studií potvrzuje, že se to vyplatí. Tak se například zjistilo, že na ekofarmách žije o 60 % více brouků, o 50 % více žížal, dvojnásobný počet pavouků a střevlíků. Ptáků žije na okrajích polí ekologických farmářů o 20–40 % více. A to není všechno. Díky ekologickému zemědělství je více chráněna i voda a vodní zdroje, zlepšuje se kvalita půdy, podporuje se druhová pestrost rostlin, šetří se energie a přispívá ke stabilizaci klimatu. A konečně, podporujete i vytváření nových pracovních míst.

BIO – INVESTICE DO ZDRAVÍ

Pokud se vůbec nebudete zajímat o to, co jíte, může se vám stát, že po čase budete mít v těle chemický koktejl. Říká se, že i když je otec nemoci neznámý, matkou je vždy strava. Nejdůležitější je to, co jíte každodenně. Co si dáte jen občas, není pro zdraví tak zásadní. Nestačí do stávajícího nezdravého jídelníčku zařadit zdravější potraviny nebo přidat multivitaminové tablety, je nutné vyloučit z každodenní stravy to, co nám škodí nejvíce a pokud to jinak nejde, tak si tyto potraviny nechat jen pro výjimečné příležitosti. Nejdříve je důležité vědět, že mezi biopotravinami a běžnými potravinami je rozdíl co do obsahu prospěšných látek, ale i těch, co tělu škodí. Tak například Biomléko obsahuje o 60 % více prospěšných mastných kyselin, jako je omega-3, o 20 % více antioxidantů a vitaminů. Stejně tak i biozelenina obsahuje více vitaminů a minerálních látek. Oproti běžné zelenině obsahuje biozelenina méně těžkých kovů a méně zbytků pesticidů. Vědci zjistili, že některé pesticidy (látky používané v běžném zemědělství a zakázané v ekologickém systému) narušují účinek hormonů, které hrají klíčovou roli při vývoji lidského zárodku. Navíc mezinárodní studie poukazují na to, že pesticidy narušují nervovou soustavu, imunitní systém, přispívají ke vzniku rakovin, chronické únavě, mohou vést ke vzniku Parkinsonovy nemoci či snižování plodnosti. Britská královská společnost doporučuje těhotným ženám, aby minimalizovaly styk s pesticidy.

JDE O NAŠE PRIORITY A HODNOTY

Zkuste se na vyšší cenu podívat ještě jinak: podle lékařů je základním problémem české populace **přejídání**. **Kdybychom nakupovali menší množství jídla, mohli bychom jíst téměř vše v biokvalitě**, a to za stejný obnos peněz, jako dáváme za kupování velkých, extra výhodných balení. Navíc, jíte-li plnohodnotné potraviny a žijete přirozeně zdravým životním stylem, šetříte peníze za potravinové či multivitaminové doplňky, preparáty na hubnutí nebo za plastické operace.

Myslím, si, že problém není v tom, že by biopotraviny byly svou cenou nedostupné, problém je v nedostatečné osvětě a v žebříčku hodnot každého z nás. Překvapuje mě, že se stále dozvídám, že biopotraviny jsou pro lidi příliš drahé a zároveň jsem se dozvěděla, že za plastické operace se v ČR za jeden rok utratí přes 1,5 miliardy Kč, za ženské časopisy více než 1 miliarda a za hubnoucí prostředky téměř 2 miliardy korun ročně. A pak vidím přeplněné nákupní košíky, narvaná shopping centra a plné nebe letadel mířících na exotické dovolené…

Mgr. Hana Zemanová

biopekárna ZEMANKA

certifikované sladké sušenky a slané krekry ruční výroby

prvotřídní kvalita použitých surovin: 100 % bio

nepoužíváme bílý cukr, ztužené tuky, konzervanty, umělá barviva ani aromata

Produkty nakoupíte v bioprodejnách a e-shopech.

Přesné složení výrobků, zajištění ochutnávek a další informace najdete na

www.biopekarnazemanka.cz

objednavky@biopekarnazemanka.cz
telefon: 318 677 275, 602 144 474